

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

12 Σεπτεμβρίου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 4783

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- 1 Έγκριση Κανονισμού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «ΚΑΡΔΙΟΜΕΤΑΒΟΛΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ» (MSc in Cardiometabolic Medicine).
- 2 Τροποποίηση των άρθρων 5, 13 και 19 της υπ' αρ. 82/2018 (Β' 4184) απόφασης της Συγκλήτου για την έγκριση Κανονισμού Λειτουργίας του Διδρυματικού Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) Τμήματος Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Οικονομικών και Περιφερειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) με τίτλο «Δίκαιο και Οικονομικά (MSc Law and Economics)».

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 1363/24-08-2022 (1)

Έγκριση Κανονισμού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «ΚΑΡΔΙΟΜΕΤΑΒΟΛΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ» (MSc in Cardiometabolic Medicine).

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4485/2017 «Οργάνωση και Λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 114), και ειδικότερα τα άρθρα 30 έως και 37, 45 και 85.
2. Την υπό στοιχεία 163204/Ζ1/29-9-2017 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.
3. Την υπό στοιχεία 216772/Ζ1/8-12-2017 υπουργική απόφαση «Τρόπος κατάρτισης του αναλυτικού προϋπολογισμού λειτουργίας και της έκθεσης βιωσιμότητας των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών» (Β' 4334).

4. Τις παρ. 7 και παρ. 8 του άρθρου 19 και την παρ. 3α του άρθρου 42 του ν. 4521/2018 «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις» (Α' 38).

5. Τις παρ. 1 και 5 του άρθρου 101 του ν. 4547/2018 (Α' 102).

6. Τον ν. 4009/2011 «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (Α' 195).

7. Τον ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 83).

8. Το π.δ. 85/2013 «Ίδρυση, μετονομασία, ανασυγκρότηση Σχολών και ίδρυση Τμήματος στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών» (Α' 124).

9. Τον ν. 3374/2005 και ιδίως τα άρθρα 14 και 15 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα διπλώματος» (Α' 189).

10. Το απόσπασμα πρακτικού της Συνέλευσης της Ιατρικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α. (συνεδρίαση 02.02.2022).

11. Το απόσπασμα πρακτικού της Συγκλήτου του Ε.Κ.Π.Α. (27η συνεδρία 10-06-2022).

12. Το γεγονός ότι με την παρούσα δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζει:

την έγκριση του Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ, με τίτλο «ΚΑΡΔΙΟΜΕΤΑΒΟΛΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ» (MSc in Cardiometabolic Medicine), από το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023, ως ακολούθως:

ΑΡΘΡΟ 1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ-ΣΚΟΠΟΣ

Γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. αποτελεί η γνώση και η κατανόηση των κοινών παθογενετικών μηχανισμών των καρδιομεταβολικών νοσημάτων (καρδιομεταβολικό σύνδρομο), η περιγραφή των συστατικών του και των παραγόντων κινδύνου για την εμφάνισή του, και η διαγνωστική και θεραπευτική προσέγγιση των ασθενών με καρδιομεταβολικά νοσήματα.

Σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι η κατάρτιση των μεταπτυχιακών φοιτητών σε θέματα διάγνωσης, πρόληψης και αντιμετώπισης των καρδιομεταβολικών νοσημάτων και των επιμέρους εκφάνσεών του (όπως νεφρολογικές, ηπατικές, αγγειακές, αναπνευστικές), μέσα από την κατανόηση των παθοφυσιολογικών συσχετισμών που συνδέουν τις

μεταβολικές διαταραχές με την αθηρωμάτωση και τις καρδιαγγειακές παθήσεις.

Αυτό το μάθημα έχει σχεδιαστεί για κάθε ερευνητή και επαγγελματία υγείας που επιδιώκει να μάθει τις βασικές αρχές της παθογένειας και των αλληλεπιδράσεων των καρδιομεταβολικών παραγόντων κινδύνου και τις βασικές αρχές στη διαχείριση των συννοσηροτήτων του καρδιομεταβολικού συνδρόμου, προκειμένου να μπορεί να σχεδιάσει και να προάγει βασική και κλινική έρευνα αλλά και να αντιμετωπίζει διαγνωστικά και θεραπευτικά ασθενείς με καρδιομεταβολικά νοσήματα.

Το Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «Καρδιομεταβολική Ιατρική» μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών.

Ο τίτλος απονέμεται από την Ιατρική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΑΡΘΡΟ 2

ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με το ν. 4485/2017 είναι:

1. Η Συνέλευση της Ιατρικής Σχολής είναι αρμόδια για τον έλεγχο και την έγκριση των εισηγήσεων της συντονιστικής επιτροπής του Π.Μ.Σ. που αφορούν: στον ορισμό μελών Εξεταστικών Επιτροπών, στην απονομή μεταπτυχιακών διπλωμάτων, στη συγκρότηση της Επιτροπής Αξιολόγησης και επιλογής των υποψηφίων, καθώς και για κάθε θέμα που προβλέπεται από επιμέρους διατάξεις.

2. Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του Π.Μ.Σ.: απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη ΔΕΠ της Σχολής, που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση της Ιατρικής Σχολής για διετή θητεία. Τα μέλη της Σ.Ε. δεν δικαιούνται επιπλέον αμοιβή ή αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στην επιτροπή. Πρόεδρος της Σ.Ε. είναι ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ., ο οποίος ορίζεται από τη Συνέλευση μεταξύ των μελών της Σ.Ε. Η θητεία του Προέδρου της Σ.Ε. μπορεί να ανανεωθεί μία φορά. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και:

- Εισηγείται στη Συνέλευση την κατανομή του διδακτικού έργου μεταξύ των διδασκόντων του Π.Μ.Σ..

- Ορίζει τον επιβλέποντα και τα μέλη της τριμελούς επιτροπής εξέτασης διπλωματικών εργασιών, ο ορισμός της οποίας επικυρώνεται από τη Συνέλευση της Σχολής.

- Εξετάζει φοιτητικά θέματα όπως αιτήσεις αναστολής φοίτησης, παράτασης σπουδών, κ.ά. και εισηγείται σχετικά στη Συνέλευση της Ιατρικής Σχολής.

- Αποφασίζει, με εξουσιοδότηση της Συνέλευσης, ως προς την οικονομική διαχείριση και ειδικότερα ως προς την έγκριση των δαπανών του προγράμματος και πιστοποιεί τη σχέση εκπαιδευτικών αναγκών του συγκεκριμένου προγράμματος με τις εκάστοτε αιτούμενες δαπάνες. Σύμφωνα με αυτό, η Συντονιστική Επιτροπή με σχετική απόφασή της θα εγκρίνει μια δαπάνη ή ένα σύνολο δαπανών και θα αιτιολογήσει τη σκοπιμότητα εκτέλεσης αυτών σύμφωνα με τις εκάστοτε εκπαιδευτικές ανάγκες του προγράμματος.

3. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. και ο Αναπληρωτής του: Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. είναι μέλος ΔΕΠ πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή, του ιδίου ή συναφούς

γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.. Επιπλέον, είναι μέλος και Πρόεδρος της Σ.Ε. Ορίζεται μαζί με τον Αναπληρωτή του, με απόφαση της Συνέλευσης της Ιατρικής Σχολής.

Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. εισηγείται στα αρμόδια όργανα του Ιδρύματος για κάθε θέμα που αφορά την αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος. Ο Διευθυντής δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο ως Διευθυντή. Έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Συγκαλεί σε συνεδρίαση τη Σ.Ε.

β) Καταρτίζει την ημερήσια διάταξη των εν λόγω συνεδριάσεων, λαμβάνοντας υπόψη εισηγήσεις των μελών και οργάνων του Π.Μ.Σ..

γ) Ορίζει εκλογές για την αναπλήρωση μελών επιτροπών λόγω κένωσης θέσης.

δ) Έχει την ευθύνη σύνταξης του προϋπολογισμού και απολογισμού του Προγράμματος, τους οποίους υποβάλλει στη Συνέλευση για έγκριση.

ε) Είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και για την έκδοση των εντολών πληρωμής των σχετικών δαπανών.

στ) Κατά τη λήξη της θητείας του, καθώς και της Σ.Ε., συντάσσει αναλυτικό απολογισμό του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ.

Ο Αναπληρωτής Διευθυντής του Π.Μ.Σ. είναι Καθηγητής ή Αναπληρωτής Καθηγητής και εκπληρώνει τα καθήκοντα του Διευθυντή σε περίπτωση απουσίας του.

Το Π.Μ.Σ. «ΚΑΡΔΙΟΜΕΤΑΒΟΛΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ» υποστηρίζεται από Γραμματεία του Προγράμματος που είναι εγκατεστημένη στη Γ' Καρδιολογική Κλινική του Γ.Ν.Α «ΣΩΤΗΡΙΑ» και βρίσκεται υπό την επιστολεία της Γραμματείας της Ιατρικής Σχολής. Η Γραμματεία του Π.Μ.Σ. έχει ως καθήκον τη γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ., όπως την προετοιμασία της διαδικασίας εισδοχής υποψηφίων, την τήρηση των οικονομικών στοιχείων του Προγράμματος, τη γραμματειακή υποστήριξη της Σ.Ε., την καταχώριση βαθμολογιών κ.λπ.

ΑΡΘΡΟ 3

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι ΑΕΙ των Τμημάτων Ιατρικής, Νοσηλευτικής καθώς και όλων των συναφών επιστημών της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων από τον ΔΟΑΤΑΠ, ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και απόφοιτοι άλλων Τμημάτων ΑΕΙ (π.χ. Φαρμακευτικής, Χημείας, Βιολογίας, ΤΕΦΑΑ, Διαιτολογίας/Διατροφολογίας, Ψυχολογίας, Νοσηλευτικής) της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων της αλλοδαπής.

Γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι μέλη των κατηγοριών ΕΕΠ, ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ και μόνο ένας κατ'έτος σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Το Π.Μ.Σ. «Καρδιομεταβολική Ιατρική» θα δέχεται έως σαράντα δύο (42) φοιτητές ανά ακαδημαϊκό έτος και

προγραμματίζεται να απασχολεί σαράντα (40) συνολικά διδάσκοντες, είκοσι τέσσερις (24) από την Ιατρική Σχολή του Ε.Κ.Π.Α. και δέκα έξι (16) από Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα της ημεδαπής και της αλλοδαπής. Αυτό αντιστοιχεί σε έναν (1) διδάσκοντα ανά φοιτητή.

Σημειώνεται ότι ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών στα Π.Μ.Σ. της Σχολής είναι περίπου 3.200 ανά έτος σε σχέση και με τον αριθμό των περίπου 2.160 προπτυχιακών φοιτητών ανά έτος και των 572 διδασκόντων της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ.

Τα ανωτέρω στοιχεία δίνονται κατά προσέγγιση και ανταποκρίνονται στα δεδομένα του έτους σύνταξης του Κανονισμού.

ΑΡΘΡΟ 4 ΤΡΟΠΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

Η επιλογή των φοιτητών γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τις προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού.

Κάθε Μάιο, με απόφαση της Συνέλευσης της Ιατρικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α, δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. και του Ιδρύματος προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών στο Π.Μ.Σ. Οι σχετικές αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., σε προθεσμία που ορίζεται κατά την προκήρυξη και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης της Ιατρικής Σχολής.

Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

1. Αίτηση Συμμετοχής
2. Βιογραφικό σημείωμα
3. Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών
4. Δημοσιεύσεις σε περιοδικά με κριτές, εάν υπάρχουν
5. Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν
6. Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας
7. Δύο συστατικές επιστολές
8. Γνώση της αγγλικής γλώσσας (επιπέδου B2)
9. Οι φοιτητές από ιδρύματα της αλλοδαπής πρέπει να καταθέσουν την αναγνώριση του πτυχίου τους ή να ξεκινήσουν τη διαδικασία αναγνώρισης του βασικού πτυχίου από τον ΔΟΑΤΑΠ, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 34 του ν. 4485/2017 και την παρ. 5 του άρθρου 101 του ν. 4547/2018.

Η επιλογή των εισακτέων πραγματοποιείται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια. Τα μέλη διαμορφώνουν για κάθε υποψήφιο βαθμολογία σε κλίμακα από 0 ως 100. Στη βαθμολογία λαμβάνονται υπόψη:

- Ο βαθμός του πτυχίου σε ποσοστό 10%
- Η εξειδίκευση στην Καρδιολογία, Ενδοκρινολογία, Διαβητολογία, σε ποσοστό 20%
- Η σχέση της ερευνητικής ή επαγγελματικής δραστηριότητας του υποψηφίου με το γνωστικό αντικείμενο σε ποσοστό 20%
- Η συνάφεια του πτυχίου ΑΕΙ και των γνώσεων του υποψηφίου με το γνωστικό αντικείμενο σε ποσοστό 20%
- Η βαθμολογία από τη συνέντευξη σε ποσοστό 30%

Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η Σ.Ε. καταρτίζει τον Πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση.

Οι επιτυχόντες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. εντός τριάντα (30) ημερών από την απόφαση της Συνέλευσης.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας, γίνονται δεκτοί οι ισοβαθμήσαντες ως υπεράριθμοι σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 10% του ανωτέρου αριθμού εισακτέων.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών, θα κληθούν αν υπάρχουν, οι επιλαχόντες, με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα, να εγγραφούν στο Πρόγραμμα.

ΑΡΘΡΟ 5 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) ορίζεται σε τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν δικαίωμα να ζητήσουν, με αίτησή τους, παράταση της διάρκειας σπουδών για αποδεδειγμένα σοβαρούς λόγους, μόνο μία φορά και δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερης διάρκειας των δύο (2) ακαδημαϊκών εξαμήνων. Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών ορίζεται στα έξι (6) ακαδημαϊκά εξάμηνα.

Για τους εργαζόμενους μεταπτυχιακούς φοιτητές προβλέπεται η δυνατότητα μερικής φοίτησης. Οι φοιτητές αυτής της κατηγορίας πρέπει αποδεδειγμένα να εργάζονται τουλάχιστον τριάντα (30) ώρες την εβδομάδα και να προσκομίσουν σχετική σύμβαση εργασίας ή βεβαίωση εργοδότη.

Μερική φοίτηση προβλέπεται και για μη εργαζόμενους φοιτητές που αδυνατούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της πλήρους φοίτησης για λόγους υγείας, οικογενειακούς, στράτευσης κ.ά.

Η διάρκεια μερικής φοίτησης δεν μπορεί να ξεπερνάει τα οκτώ (8) ακαδημαϊκά εξάμηνα.

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής με αίτησή του μπορεί να ζητήσει αιτιολογημένα αναστολή φοίτησης (στρατιωτική θητεία, ασθένεια ή απουσία στο εξωτερικό) και εφόσον προσκομισθούν τα σχετικά δικαιολογητικά. Η απόφαση λαμβάνεται από τη Συνέλευση της Σχολής ύστερα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής.

Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρούνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης και δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα.

ΑΡΘΡΟ 6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους. Σε περίπτωση αδυναμίας έναρξης στο χειμερινό εξάμηνο, δύναται να μεταφερθεί στο εαρινό, με απόφαση της Συνέλευσης της Ιατρικής Σχολής.

Για την απόκτηση ΔΜΣ απαιτούνται συνολικά εκατόν είκοσι (120) πιστωτικές μονάδες (ECTS).

Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται σε: α) παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση μεταπτυχιακών μαθημάτων, β) παρακολούθηση σεμιναρίων με αξιολόγηση εμπέδωσης γνώσεων γ) πρα-

κτική εκπαίδευση σε Εξωτερικά Ιατρεία και σε Μονάδες Συναφείς με το Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. και δ) σε εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, η οποία μπορεί να είναι εργασία ανασκόπησης ή ερευνητική.

Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης και με μέσα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε ποσοστό έως 35% των μαθημάτων.

Τα μαθήματα οργανώνονται σε εξάμηνα, πραγματοποιούνται σε εβδομαδιαία βάση. Τα μαθήματα διεξάγονται στην ελληνική γλώσσα. Η επίσημη γλώσσα διδασκαλίας και συγγραφής της Διπλωματικής Εργασίας είναι η ελληνική, αλλά παρέχεται η δυνατότητα συγγραφής της Διπλωματικής Εργασίας στην αγγλική γλώσσα. Εξάιρεση αποτελούν τα μαθήματα των ξένων ομιλητών που θα γίνουν στην αγγλική γλώσσα.

Το πρόγραμμα των μαθημάτων διαμορφώνεται ως εξής:

*Υποχρεωτική παρακολούθηση δύο εκ των τριών μαθημάτων επιλογής

** Υποχρεωτική παρακολούθηση δύο εκ των τριών μαθημάτων επιλογής

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ		
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Διδ. ώρες/εβδ.	ECTS
Εισαγωγή στην Καρδιομεταβολική Ιατρική - Αναγκαιότητα της ύπαρξής της	4	5
Μεθοδολογία έρευνας - Βιοστατιστική	4	8
Κοινοί μοριακοί μηχανισμοί που συμμετέχουν στην ανάπτυξη καρδιομεταβολικών νοσημάτων	2	5
Ζωικά μοντέλα καρδιομεταβολικού συνδρόμου	2	6
Αντίσταση στην ινσουλίνη, λιπώδης ιστός και καρδιομεταβολικά νοσήματα	6	6
ΣΥΝΟΛΟ	18	30

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ		
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Διδ. ώρες/εβδ.	ECTS
Στάδια υπεργλυκαιμίας, Σακχαρώδης Διαβήτης, Παθοφυσιολογία - Κατευθυντήριες οδηγίες	3	5
Η Αρτηριακή Υπέρταση και καρδιομεταβολική νόσος - Παθοφυσιολογία - Κατευθυντήριες οδηγίες	3	5
Δυσλιπιδαιμία, Διαβητική Δυσλιπιδαιμία-Παθοφυσιολογία - Κατευθυντήριες οδηγίες	3	4
Αθηρωμάτωση- Παθογένεια - Εκτίμηση καρδιαγγειακού κινδύνου	3	7

Καρδιακή Ανεπάρκεια και καρδιομεταβολικό σύνδρομο	2	3
Μάθημα Επιλογής* Καρδιομεταβολικά νοσήματα και περιφερική αρτηριοπάθεια	2	3
Μάθημα Επιλογής* Καρδιομεταβολικά Νοσήματα και Αγγειακή Εγκεφαλική Νόσος	2	3
Μάθημα Επιλογής* Η μη αλκοολική λιπώδης διήθηση του ήπατος/Υπνική Άπνοια και καρδιομεταβολικά νοσήματα	2	3
ΣΥΝΟΛΟ	18	30

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ		
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Διδ. ώρες/εβδ.	ECTS
Στεφανιαία νόσος, Διάγνωση και θεραπεία	3	5
Το stress και η σαρκοπενία και καρδιομεταβολικό σύνδρομο	3	6
Εμμηνόπαυση και καρδιομεταβολική νόσος	3	5
Νεώτερες κατηγορίες αντιδιαβητικών φαρμάκων με καρδιομεταβολικό όφελος	3	7
Μη φαρμακευτικές παρεμβάσεις για μείωση του καρδιαγγειακού κινδύνου	2	3
Μάθημα Επιλογής** Φυλετικές διαφορές στην εκδήλωση του καρδιομεταβολικού συνδρόμου	2	2
Μάθημα Επιλογής** Ενδομήτριος «προγραμματισμός» και καρδιομεταβολικό σύνδρομο	2	2
Μάθημα Επιλογής** Η γενετική στην παθογένεια των καρδιομεταβολικών νοσημάτων και στην αντιμετώπιση αυτών	2	2
ΣΥΝΟΛΟ	18	30

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ		
ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	14	30
ΣΥΝΟΛΟ	14	30

Β. Περιεχόμενο/Περιγραφή μαθημάτων

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

Εισαγωγή στην Καρδιομεταβολική Ιατρική-Αναγκαιότητα της ύπαρξής της

Τα καρδιομεταβολικά νοσήματα είναι μια ομάδα αλληλοσχετιζόμενων διαταραχών όπως παχυσαρκία, δυσλιπιδαιμία, υπεργλυκαιμία και υπέρταση που αυξάνουν τον κίνδυνο καρδιαγγειακής νόσου, ΣΔ2 και χρόνιας νεφρικής νόσου. Τα τελευταία χρόνια προστίθενται και άλλες οντότητες όπως η λιπώδης διήθηση του ήπατος, η αποφρακτική υπνική άπνοια, η σαρκοπενία (με ή χω-

ρίς παχυσαρκία) ως συστατικά του καρδιομεταβολικού συνδρόμου. Κοινοί μοριακοί μηχανισμοί όπως η ινσουλινοαντίσταση/υπερινσουλιναίμια, η χρόνια παραγωγή προφλεγμονωδών κυτοκινών, το αυξημένο οξειδωτικό stress, η αυτοφαγία, η διαταραγμένη μιτοφαγία, το stress του ενδοπλασματικού δικτύου συμμετέχουν στην παθογένεια του καρδιομεταβολικού συνδρόμου.

Επιπλέον, μελέτες έχουν δείξει ότι εκτός από τους περιβαλλοντικούς παράγοντες (διατροφή, σωματική δραστηριότητα, stress), γενετικοί αλλά και επιγενετικοί παράγοντες επιδρούν ακόμη από την ενδομήτρια ζωή προγραμματίζοντας την εκδήλωση του καρδιομεταβολικού συνδρόμου στην ενήλικη ζωή.

Το καρδιομεταβολικό σύνδρομο είναι ένα σημαντικό ιατρικό πρόβλημα. Η επιστημονική έρευνα προσπαθεί να επικεντρωθεί στην αντιμετώπιση των παραγόντων κινδύνου και στον καθορισμό ενός νέου μοντέλου φροντίδας που ακολουθεί μια ολιστική προσέγγιση όσον αφορά τη θεραπεία αυτών των παραγόντων κινδύνου σε διαφορετικούς πληθυσμούς.

Μεθοδολογία Έρευνάς-Βιοστατιστική

Στο μάθημα αυτό θα αναπτυχθούν οι αρχές που σχετίζονται με την ηθική της έρευνας, ο τρόπος διατύπωσης των ερευνητικών ερωτημάτων και οι αρχές ορθού ερευνητικού σχεδιασμού. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα είδη των ερευνητικών εργασιών και στον τρόπο επιλογής της κατάλληλης ερευνητικής εργασίας ανάλογα με το υπό διερεύνηση ερώτημα. Αντικείμενο του μαθήματος θα αποτελεί και ο τρόπος οργάνωσης και συγγραφής της ερευνητικής εργασίας.

Στο μάθημα αυτό θα διδάσκονται οι αρχές της βιοστατιστικής και ο τρόπος επεξεργασίας των δεδομένων με σκοπό οι φοιτητές να μπορούν να κατανοούν τους στατιστικούς όρους δημοσιευμένων εργασιών αλλά και να μπορούν να πραγματοποιήσουν στατιστική ανάλυση σε δικά τους δεδομένα.

Κοινοί μοριακοί μηχανισμοί που συμμετέχουν στην ανάπτυξη καρδιομεταβολικών νοσημάτων

Το οξειδωτικό stress και ο ρόλος του στο καρδιομεταβολικό σύνδρομο, η αυτοφαγία, μιτοφαγία, το stress του ενδοπλασματικού δικτύου στην καρδιομεταβολική νόσο θα αποτελέσουν το περιεχόμενο αυτού του μαθήματος

Ζωικά μοντέλα καρδιομεταβολικού συνδρόμου

Λόγω της πολύπλοκης αιτιολογίας, η ανάπτυξη ζωικών μοντέλων που προσομοιάζουν στο ανθρώπινο καρδιομεταβολικό σύνδρομο έχει συντελέσει στην αποσαφήνιση της παθοφυσιολογίας του συνδρόμου. Εδώ θα παρουσιαστούν τα πιο σημαντικά ζωικά μοντέλα που χρησιμοποιούνται στην έρευνα του καρδιομεταβολικού συνδρόμου (γενετικά και διατροφικά).

Αντίσταση στην ινσουλίνη/λιπώδης ιστός και καρδιομεταβολικά νοσήματα

Στο μάθημα αυτό θα περιγραφεί η σημασία της υπερινσουλιναίμιας/ινσουλινοαντίστασης στην ανάπτυξη του καρδιομεταβολικού συνδρόμου. Επίσης ο ρόλος της παχυσαρκίας, της σύστασης σώματος, και του λιπώδους ιστού ως ενδοκρινές όργανο και η συσχέτισή τους με νεφρική νόσο.

Στο μάθημα αυτό θα γίνει αναφορά στο ρόλο του περιαιγγειακού λιπώδους ιστού στη διαδικασία της αθηρωμάτωσης. Ο περιαιγγειακός λιπώδης ιστός φαίνεται ότι

διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο και στην αγγειακή φλεγμονή και στην αναδιαμόρφωση των αγγείων. Θα γίνει αναφορά στη διαβάθμιση των μορφολογικών χαρακτηριστικών και της έκκρισης λιποκινών του περιαιγγειακού λίπους με βάση την απόσταση από το αγγειακό τοίχωμα, και στο ρόλο που παίζει ο περιαιγγειακός λιπώδης ιστός ως ένα είδος αισθητήρα της αγγειακής οξειδωτικής κατάστασης ή/και φλεγμονής. Θα γίνει αναφορά στο ρόλο του περιαιγγειακού και του επικαρδιακού λίπους στη διαδικασία της αθηρωμάτωσης των στεφανιαίων αγγείων. Επίσης θα γίνει αναφορά στις μεθόδους εκτίμησης του περιαιγγειακού και επικαρδιακού λίπους.

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

Στάδια υπεργλυκαιμίας, Σακχαρώδης Διαβήτης, Παθοφυσιολογία - Κατευθυντήριες οδηγίες.

Στο μάθημα αυτό θα οριστούν και θα αναλυθούν τα στάδια της υπεργλυκαιμίας. Θα γίνει εκτενής αναφορά στο στάδιο του Προδιαβήτη και στη σύνδεσή του με καρδιαγγειακές επιπλοκές. Θα οριστεί ο ΣΔ και θα αναφερθούν οι αιτιολογίες του. Θα αναλυθούν η παθογένεια των διαφορών τύπων του ΣΔ και η παθοφυσιολογία των επιπλοκών, όπως και η επίδραση του ΣΔ και της υπερινσουλιναίμιας στο καρδιομεταβολικό σύνδρομο.

Θα συζητηθούν οι διεθνείς κατευθυντήριες οδηγίες για τη διάγνωση, την αντιμετώπιση του ΣΔ.

Η Αρτηριακή Υπέρταση και καρδιομεταβολική νόσος - Παθοφυσιολογία - Κατευθυντήριες οδηγίες

Ορισμός αρτηριακής υπέρτασης, ταξινόμηση της υπέρτασης και παθογενετικοί μηχανισμοί θα αναφερθούν εκτενώς. Θα γίνει αναφορά στο πώς επιδρά η αρτηριακή υπέρταση στη διαδικασία της αθηρωμάτωσης, ως παράγοντα κινδύνου για το καρδιομεταβολικό σύνδρομο και ειδικότερα για την νεφρική νόσο. Θα αναλυθούν οι πρόσφατες διεθνείς κατευθυντήριες οδηγίες για τη διάγνωση και την αντιμετώπιση της αρτηριακής υπέρτασης.

Δυσλιπιδαιμία, Διαβητική Δυσλιπιδαιμία - Παθοφυσιολογία - Κατευθυντήριες οδηγίες

Θα αναφερθεί η παθοφυσιολογία της δυσλιπιδαιμίας και οι ιδιαιτερότητες της δυσλιπιδαιμίας του ΣΔ ως παράγοντες κινδύνου αθηρωματικής νόσου. Θα αναλυθούν οι κατευθυντήριες οδηγίες της διάγνωσης και της αντιμετώπισης της δυσλιπιδαιμίας.

Αθηρωμάτωση - Παθογένεια - Εκτίμησης Καρδιαγγειακού κινδύνου - Πρωτογενής - Δευτερογενής Πρόληψη

Το ενδοθήλιο, ο εσωτερικός δηλαδή χιτώνας των αγγείων, είναι υπεύθυνο για την ομαλή λειτουργία των αγγείων. Το οξειδωτικό φορτίο, η φλεγμονή, η χαμηλή διατημητική τάση και μεταβολικοί παράγοντες όπως τα υψηλά ποσοστά οξειδωμένων λιποπρωτεϊνών και τα προϊόντα προχωρημένης γλυκοζυλίωσης διαταράσσουν την υγεία της ενδοθηλιακής στιβάδας και συμβάλλουν στην πρόοδο της αγγειακής νόσου. Με βάση τα δεδομένα αυτά θα αναπτυχθεί η παθογένεια των καρδιαγγειακών νοσημάτων, θα αναλυθούν οι στρατηγικές και οι έννοιες της πρωτογενούς και δευτερογενούς πρόληψης και οι τρόποι προσέγγισης για υπολογισμό του συνολικού καρδιαγγειακού κινδύνου και για την ορθότερη πρακτική αντιμετώπισής του.

Καρδιακή Ανεπάρκεια και καρδιομεταβολικό σύνδρομο.

Η Καρδιακή ανεπάρκεια αποτελεί συχνή εκδήλωση πληθώρας καρδιαγγειακών νοσημάτων και συχνά σχετίζεται με την αθηρωμάτωση στην περίπτωση της

ισχαιμικής αιτιολογίας καρδιακής ανεπάρκειας. Ο τρόπος ρύθμισης των μεταβολικών παραγόντων στους ασθενείς αυτούς έχει μεγάλη σημασία για την επίτευξη του μέγιστου δυνατού οφέλους μια και όπως έχει αποδειχθεί τα τελευταία χρόνια υπάρχουν κοινοί μηχανισμοί δράσης των φαρμάκων τόσο στην καρδιακή ανεπάρκεια όσο και στον σακχαρώδη διαβήτη. Επίσης ιδιαίτερο ενδιαφέρον συγκεντρώνει τα τελευταία χρόνια η σχέση μεταβολικών διαταραχών με την κατηγορία της καρδιακής ανεπάρκειας με διατηρημένο κλάσμα εξώθησης που επηρεάζει σημαντικά την ποιότητα ζωής και το προσδόκιμο των ατόμων με μεταβολικές διαταραχές.

Μάθημα Επιλογής*

Καρδιομεταβολικά Νοσήματα και περιφερική αρτηριοπάθεια/Αγγειακή εγκεφαλική νόσος *

Τα μεταβολικά νοσήματα και ιδιαίτερα ο σακχαρώδης διαβήτης αλλά και οι λοιποί καρδιομεταβολικοί παράγοντες κινδύνου ευθύνονται για την ανάπτυξη περιφερικής αρτηριοπάθειας με την κλινική εκδήλωση αγγειακών επιπλοκών και διαβητικών αλλοιώσεων. Στο μάθημα αυτό θα αναπτυχθούν τα βιολογικά μονοπάτια και τα μοριακά σήματα που οδηγούν από την ύπαρξη μεταβολικών διαταραχών στην εξέλιξη της αγγειακής νόσου με τη δημιουργία αθηρωμάτωσης από το στάδιο της δημιουργίας της λεπτής ινώδους κάψας, του λιπώδους πυρήνα και της κλινικά σημαντικής αθηρωματικής νόσου.

Μάθημα Επιλογής*

Καρδιομεταβολικά Νοσήματα και Αγγειακή εγκεφαλική νόσος *

Τα αγγειακά εγκεφαλικά επεισόδια αποτελούν μείζονα αγγειακά συμβάματα με σημαντικό κόστος στην ποιότητα ζωής και την επιβίωση. Η επιταχυνόμενη αρτηριοσκλήρωση όπως παρατηρείται επί παρουσίας καρδιομεταβολικών παραγόντων κινδύνου αποτελεί τον κυριότερο παράγοντα πρώιμης εμφάνισης αγγειακών εγκεφαλικών επεισοδίων. Οι στόχοι της πρωτογενούς και δευτερογενούς πρόληψης θα αναλυθούν στη διδακτική αυτή ενότητα. Η σύγχρονη στόχοι θεραπείας σε μονάδες αγγειακών εγκεφαλικών επεισοδίων θα αναλυθούν επίσης σε αυτή την ενότητα.

Μάθημα Επιλογής*

Η μη αλκοολική λιπώδης διήθηση του ήπατος (NAFLD) ως «συστατικό» του καρδιομεταβολικού συνδρόμου.

Θα αναπτυχθούν οι παθογενετικοί μηχανισμοί και η αντιμετώπιση της NAFLD και η σχέση της με την ενδοθηλιακή δυσλειτουργία και την αθηρωμάτωση.

Επίσης θα αναπτυχθεί η σχέση της αποφρακτικής υπνικής άπνοιας με το καρδιομεταβολικό σύνδρομο.

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Στεφανιαία νόσος, Διάγνωση και θεραπεία

Η στεφανιαία νόσος αποτελεί κύρια εκδήλωση της αρτηριοσκλήρωσης. Σε αυτή την ενότητα θα αναπτυχθεί η φυσιολογία της στεφανιαίας κυκλοφορίας, ο τρόπος μελέτης και διάγνωσης για τα σταθερά και οξεία στεφανιαία σύνδρομα. Η αντιμετώπιση επίσης των σταθερών και οξείων στεφανιαίων συνδρόμων φαρμακευτικά και επεμβατικά θα αναπτυχθούν σε πλαίσιο αυτού του μαθήματος.

Το stress και σαρκωπενία και καρδιομεταβολικό σύνδρομο

Το χρόνιο stress αποτελεί αναγνωρισμένο πλέον παράγοντα διαταραχής του μεταβολισμού και εμφάνισης

καρδιομεταβολικού συνδρόμου. Στο μάθημα αυτό θα παρουσιαστεί η αιτιοπαθογενετική συσχέτιση του stress με την καρδιοεμφρομεταβολική νόσο.

Η σαρκωπενία (μειωμένη μυϊκή μάζα) είναι συχνό πρόβλημα στις μεγαλύτερες ηλικίες και οδηγεί σε διαταραχές της λειτουργικής ικανότητας των ατόμων που πάσχουν από αυτή. Το καρδιομεταβολικό σύνδρομο αυξάνει επίσης σημαντικά αυξανόμενη της ηλικίας. Πρόσφατες μελέτες υποδηλώνουν ότι αυτές οι δύο νοσολογικές οντότητες αλληλοσυσχετίζονται. Μάλιστα η σαρκωπενική παχυσαρκία (συνύπαρξη σαρκωπενίας με παχυσαρκία) επιδρά δυσμενέστερα από ό,τι η κάθε μία οντότητα χωριστά στην εμφάνιση καρδιομεταβολικού συνδρόμου. Στο μάθημα αυτό θα παρουσιαστούν τα δεδομένα που υποστηρίζουν την αλληλοσυσχέτιση και οι πιθανοί παθοφυσιολογικοί μηχανισμοί.

Εμμηνόπαυση και καρδιομεταβολική νόσος

Η αιτιολογική σχέση και τα διαμεσολαβούμενα «μονοπάτια» μεταξύ εμμηνόπαυσης και καρδιομεταβολικής υγείας συγκεντρώνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Η χορήγηση ορμονικής υποκατάστασης και ο ρόλος της στην πρόληψη καρδιαγγειακών νοσημάτων στην εμμηνόπαυση θα αποτελέσει αντικείμενο του μαθήματος αυτού. Επίσης θα αναπτυχθούν οι αλλαγές στον τρόπο ζωής και οι συνήθειες που επηρεάζουν τον καρδιομεταβολικό κίνδυνο στην εμμηνόπαυση.

Νεότερες κατηγορίες αντιδιαβητικών φαρμάκων με καρδιαγγειακό/νεφρικό όφελος (GLP-1 analogues, SGLT-2inhibitors)

Τα τελευταία χρόνια αναπτύχθηκαν καινούργιες κατηγορίες αντιδιαβητικών φαρμάκων τα οποία όπως αποδείχθηκε από τυχαιοποιημένες μελέτες παρέχουν πρόσθετα οφέλη μειώνοντας τον καρδιαγγειακό κίνδυνο αλλά και την εξέλιξη της νεφρικής νόσου. Αυτές οι κατηγορίες είναι τα GLP-1 ανάλογα και οι SGLT-2 αναστολείς. Η τελευταία κατηγορία έλαβε ένδειξη για την καρδιακή ανεπάρκεια, επιβεβαιώνοντας την απ' ευθείας δράση της και σε άλλους ιστούς εκτός αυτών που συμμετέχουν στο μεταβολισμό της γλυκόζης. Θα γίνει στο μάθημα αυτό εκτενής αναφορά στις κατηγορίες αυτών των φαρμάκων.

Μη φαρμακευτικές παρεμβάσεις για μείωση του καρδιαγγειακού κινδύνου

Διατροφικές οδηγίες για ασθενείς με καρδιομεταβολικό σύνδρομο, προγράμματα άσκησης-θεραπευτική άσκηση, διακοπή καπνίσματος. Η ανάδειξη της άσκησης ως θεραπευτικής παρέμβασης θα αναλυθεί στο μάθημα αυτό. Προγράμματα άσκησης όπως και διακοπή καπνίσματος επιδρούν στη μεταβολή του καρδιαγγειακού κινδύνου.

Μάθημα Επιλογής**

Ενδομήτριος «προγραμματισμός» του καρδιομεταβολικού συνδρόμου**

Στο μάθημα αυτό θα αναλυθούν οι μηχανισμοί του ενδομήτριου προγραμματισμού της παχυσαρκίας, διαβήτη και καρδιαγγειακών νόσων. Η απώλεια ισορροπημένου διαιτολογίου και οι παρατεταμένες διαταραχές του μεταβολισμού της μητέρας μπορεί να έχουν δυσμενείς συνέπειες στην υγεία του εμβρύου και να αυξήσουν τον κίνδυνο της εμφάνισης καρδιομεταβολικών νοσηροτήτων στην ενήλικη ζωή. Οι μηχανισμοί περιλαμβάνουν επιγενετικές τροποποιήσεις, αλλαγές στον μεταβολισμό των υδατανθράκων και των λιπιδίων στο καρδιαγγειακό

σύστημα, βλάβες που προκαλούνται από το προφλεγμονώδες και προ-οξειδωτικό περιβάλλον, αλλαγές στην ανακατασκευή του εξωκυττάρου matrix κ.ά. Επίσης, θα αναλυθεί η επίπτωση της διαταραχής του κερκάρου ρυθμού στην εμφάνιση καρδιομεταβολικού συνδρόμου.

Μάθημα Επιλογής**

Φυλετικές διαφορές στην εκδήλωση του καρδιομεταβολικού συνδρόμου**

Είναι γνωστό ότι φυλετικές διαφορές υπάρχουν στην παθογένεια μιας σειράς νοσημάτων συμπεριλαμβανομένων και των μεταβολικών διαταραχών, καρδιαγγειακής νόσου, ΣΔ και μη αλκοολικής στεατοηπατίδας. Ο ΣΔ είναι πιο συχνός στους άνδρες, ιδιαίτερα στους μέσης ηλικίας πληθυσμούς. Πειραματικές εργασίες σε ζωικά μοντέλα, δείχνουν ότι τα άρρενα αναπτύσσουν πιο εύκολα, παχυσαρκία, ινσουλινοαντίσταση και υπεργλυκαιμία σαν απάντηση σε διατροφικές αλλαγές, σε σχέση με τα θήλεα άτομα. Φαίνεται ότι τα στεροειδή του φύλου και κυρίως τα οιστρογόνα είναι υπεύθυνα γι' αυτή τη διαφορά αλλά δεν είναι τα μόνα υπεύθυνα. Το μάθημα αυτό θα ασχοληθεί με τις φυλετικές διαφορές στην εμφάνιση του καρδιομεταβολικού συνδρόμου και την αιτιοπαθογένειά τους.

Μάθημα Επιλογής**

Η γενετική στην παθογένεια των καρδιομεταβολικών νοσημάτων και στην αντιμετώπιση αυτών**

Ο ρόλος της γενετικής στην εμφάνιση του καρδιομεταβολικού συνδρόμου θα αποτελέσει αντικείμενο αυτής της ενότητας, εφόσον γενετικές μεταβολές συνδέονται με καρδιομεταβολικά νοσήματα.

Τα μαθήματα των εξαμήνων διακρίνονται σε θεωρητικά, πρακτικά και στη διπλωματική εργασία.

Τα μαθήματα των Α', Β' και Γ' Εξαμήνων είναι θεωρητικά και γίνονται δύο φορές την εβδομάδα από 15:00 έως 19:00, στη Γ' Καρδιολογική Κλινική του ΓΝΑ ΣΩΤΗΡΙΑ (αμφιθέατρο) και στην αίθουσα σεμιναρίων του Εργαστηρίου Βιολογικής Χημείας της Ιατρικής Σχολής, στο Γουδί.

Η πρακτική εκπαίδευση θα γίνεται στην Γ' Καρδιολογική Κλινική του ΓΝΑ ΣΩΤΗΡΙΑ και σε Τμήματα ή/και Μονάδες με συνάφεια με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., στο Γ.Ν.Α. «ΛΑΪΚΟ» και στο Π.Γ.Ν. «ΑΤΤΙΚΟ». ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ:

Το εργαστήριο αυτό θα καλύπτει διδακτικές και ερευνητικές ανάγκες στο γνωστικό αντικείμενο των καρδιομεταβολικών νοσημάτων και θα διενεργείται από ερευνητικές ομάδες με κοινά ή συμπληρωματικά ερευνητικά ενδιαφέροντα σε όλες τις ειδικότητες. Οι εργαστηριακές ασκήσεις στις οποίες θα μπορούν να εκπαιδευθούν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα περιλαμβάνουν ασκήσεις σε ζωικά μοντέλα καρδιομεταβολικού συνδρόμου στο Εργαστήριο Βιολογικής Χημείας, Γουδί. Ο σκοπός είναι η εκπόνηση υψηλού επιπέδου έρευνας για την αύξηση των γνώσεων, καθώς και η εκπόνηση υψηλής ποιότητας διπλωματικών και διδακτορικών διατριβών.

ΑΡΘΡΟ 7

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο (2) εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον

δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας και τρεις (3) εβδομάδες εξετάσεων. Τα μαθήματα του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου εξετάζονται επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου.

Η παρακολούθηση των μαθημάτων και της κλινικής εκπαίδευσης είναι υποχρεωτική.

Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ..

Σε περίπτωση που το ποσοστό απουσιών φοιτητή ξεπερνά το 30% ανά μάθημα ή στο σύνολο των μαθημάτων, τίθεται θέμα διαγραφής του φοιτητή. Το εν λόγω θέμα εξετάζεται από τη ΣΕ, η οποία γνωμοδοτεί σχετικά στη Συνέλευση της Ιατρικής Σχολής.

Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών και η επίδοσή τους στα μαθήματα που υποχρεούνται να παρακολουθήσουν στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις ή με εκπόνηση εργασιών καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου. Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον διδάσκοντα του κάθε μαθήματος. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10. Η βαθμολογία των μαθημάτων κατατίθεται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. εντός είκοσι (20) ημερών από τη λήξη της εξεταστικής περιόδου.

Για την απόκτηση ΔΜΣ κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των προσφερόμενων μαθημάτων του Π.Μ.Σ. και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι εκατόν είκοσι (120) ECTS.

Εάν μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων τρεις (3) φορές, θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών ΔΕΠ της Σχολής Επιστημών Υγείας, τα μέλη της οποίας έχουν το ίδιο ή συναφές αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση της Ιατρικής Σχολής. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδάσκων.

Στο Δ' εξάμηνο του Προγράμματος προβλέπεται η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η Συντονιστική Επιτροπή, ύστερα από αίτηση του υποψηφίου στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων (αν δεν έχει ορισθεί ως επιβλέπων/ουσα του μετ. φοιτητή ήδη από την έναρξη των μετ. σπουδών του) και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων.

Μέλη ή επιβλέποντες της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής εκπόνησης της Διπλωματικής Εργασίας ορίζονται εξ όλων των κατηγοριών διδασκόντων του Π.Μ.Σ. κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Το αντικείμενο της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να έχει ερευνητικό χαρακτήρα και να είναι πρωτότυπο ή να αποτελεί εργασία ανασκόπησης.

Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να είναι η ελληνική ή η αγγλική. Πιο συγκεκριμένα, οι γενικές οδηγίες για τη συγγραφή της διπλωματικής εργασίας είναι:

Διπλωματικές Εργασίες Ανασκόπησης: Περιλαμβάνουν την ανασκόπηση ενός θέματος της βιβλιογραφίας. Το σύνολο της εργασίας δεν πρέπει να υπερβαίνει τις ενενήντα (90) σελίδες συμπεριλαμβανομένων των βιβλιογραφικών παραπομπών. Ενθαρρύνεται η υποβολή της εργασίας προς δημοσίευση σε ελληνικό ή ξενόγλωσσο ιατρικό περιοδικό.

Ερευνητικές διπλωματικές Εργασίες: Οι φοιτητές σε ατομικό επίπεδο συνεργάζονται για την ολοκλήρωση μίας ερευνητικής προσπάθειας (βασικής, πειραματικής ή κλινικής έρευνας) με την τριμελή επιτροπή υπό την εποπτεία του επιβλέποντά του. Σκοπός είναι να εκπονηθεί μία (1) ερευνητική εργασία η οποία θα δημοσιευθεί σε ελληνικό ή ξενόγλωσσο ιατρικό περιοδικό στην οποία τα ονόματα των φοιτητών θα φέρονται πρώτα ή δεύτερα στη σειρά των συγγραφέων.

Για να εγκριθεί η εργασία ο φοιτητής οφείλει να υποστηρίξει τη διπλωματική εργασία ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής. Στη Διπλωματική Εργασία απονέμεται ο βαθμός στην κλίμακα 1 -10.

Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στον διαδικτυακό τόπο της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ.

Επίσης, γίνεται ηλεκτρονική κατάθεση της διπλωματικής εργασίας στο Ψηφιακό Αποθετήριο "ΠΕΡΓΑΜΟΣ", σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ.

ΑΡΘΡΟ 8

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

1. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται για τους φοιτητές του Α' κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Ίδρυμα υποχρεούται να εξασφαλίσει στους φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία.

2. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του Π.Μ.Σ., διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του Π.Μ.Σ. κ.ά.

3. Η Συνέλευση της Ιατρικής Σχολής, μετά την εισήγηση της ΣΕ, δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών εάν:

- υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών,
- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα,
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ., όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό,
- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτωμάτων από τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα,
- αυτοδίκαια κατόπιν αιτήσεως των μεταπτυχιακών φοιτητών,
- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης.

4. Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης οι φοιτητές του Π.Μ.Σ. των οποίων το ατομικό εισόδημα, εφόσον διαθέτουν ίδιο εισόδημα, και το οικογενειακό διαθέσιμο ισοδύναμο εισόδημα δεν υπερβαίνουν αυτοτελώς, το μιν ατομικό το εκατό τοις εκατό (100%), το δε οικογενει-

ακό το εβδομήντα τοις εκατό (70%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα κάθε φορά δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για τη συμμετοχή σε ένα μόνο Π.Μ.Σ.. Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι φοιτητές δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών που εισάγονται στο Π.Μ.Σ.. Αν οι δικαιούχοι υπερβαίνουν το ποσοστό του προηγούμενου εδαφίου, επιλέγονται με σειρά κατάταξης ξεκινώντας από αυτούς που έχουν το μικρότερο εισόδημα (παρ. 2 του άρθρου 35 του ν. 4485/2017).

5. Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των φοιτητών όσον αφορά το σύνολο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος και των δραστηριοτήτων του θα αναρτώνται στην ιστοσελίδα του προγράμματος. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του κάθε διδάσκοντα θα του κοινοποιούνται.

6. Η καθομολόγηση γίνεται στο πλαίσιο της Συνέλευσης της Ιατρικής Σχολής, παρουσία του Προέδρου της Ιατρικής Σχολής.

Πιο συγκεκριμένα στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «ΚΑΡΔΙΟΜΕΤΑΒΟΛΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ».

7. Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε φοιτητή του οποίου ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωρισθεί από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με τον ν. 3328/2005 (Α' 80).

8. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος.

9. Για τη συμμετοχή τους στο Π.Μ.Σ. «ΚΑΡΔΙΟΜΕΤΑΒΟΛΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ» οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καταβάλλουν τέλη φοίτησης που ανέρχονται στο ποσό των επτακοσίων πενήντα ευρώ (750 €) ανά εξάμηνο. Η καταβολή του τέλους γίνεται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους.

ΑΡΘΡΟ 9

ΥΠΟΔΟΜΗ Π.Μ.Σ.

1. Για την εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ. θα διατεθούν αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια της Ιατρικής Σχολής.

Πιο συγκεκριμένα, τα θεωρητικά μαθήματα γίνονται στη Γ' Καρδιολογική Κλινική του Γ.Ν.Α. «ΣΩΤΗΡΙΑ» (αμφιθέατρο) και στην αίθουσα σεμιναρίων του Εργαστηρίου Βιολογικής Χημείας της Ιατρικής Σχολής, στο Γουδί. Πρακτική εκπαίδευση θα γίνεται στην Γ' Καρδιολογική Κλινική του Γ.Ν.Α. «ΣΩΤΗΡΙΑ» και σε Τμήματα-Μονάδες με συνάφεια με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., στο Γ.Ν.Α. «ΛΑΪΚΟ» και στο Π.Γ.Ν. «ΑΤΤΙΚΟ». Επίσης, οι φοιτητές μπορούν να παρακολουθούν εργαστηριακές ασκήσεις που θα γίνονται στο Εργαστήριο Βιολογικής Χημείας της Ιατρικής Σχολής (ΓΟΥΔΙ) σε ζωικά μοντέλα αθηρωμάτωσης και λιπώδους διήθησης του ήπατος.

2. Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ. γίνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., η οποία στε-

λεχώνεται από πτυχιούχους ΑΕΙ με αντίστοιχη εμπειρία για τη γραμματειακή υποστήριξη ακαδημαϊκών μονάδων.

3. Τα λειτουργικά έξοδα του Π.Μ.Σ. αναμένεται να καλύπτονται - τουλάχιστον στην αρχή λειτουργίας του - από τα τέλη φοίτησης, τα οποία θα ανέρχονται σε τρεις χιλιάδες ευρώ (3.000 €) συνολικά ανά μεταπτυχιακό φοιτητή.

Άλλες πηγές χρηματοδότησης του Π.Μ.Σ. μπορεί στο μέλλον να προέχεται από:

α) δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα και κάθε είδους χορηγίες φορέων του δημόσιου τομέα, όπως οριοθετείται στην περ. α' της παρ. 1, του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ή του ιδιωτικού τομέα,

β) πόρους από ερευνητικά προγράμματα, ή από πόρους από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών,

γ) μέρος των εσόδων των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) δ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

4. Κατά τη λήξη της θητείας της ΣΕ, με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου και των λοιπών δραστηριοτήτων του Π.Μ.Σ., ο οποίος κατατίθεται στην Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ.

Ο εν λόγω απολογισμός αποστέλλεται στα αρμόδια όργανα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

5. Η εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση του Π.Μ.Σ. θα γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

ΑΡΘΡΟ 10

ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΣΤΟ Π.Μ.Σ.

Οι διδάσκοντες του Π.Μ.Σ., προέρχονται, τουλάχιστον κατά 60%, από:

- μέλη Δ.Ε.Π. της Ιατρικής Σχολής,
- μέλη Ε.Ε.Π., Ε.Δι.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. της Ιατρικής Σχολής, κατόχους διδακτορικού διπλώματος εκτός κι αν το γνωστικό τους αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής,
- ομότιμους καθηγητές και αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. της Ιατρικής Σχολής,
- διδάσκοντες σύμφωνα με το π.δ. 407/1980 (Α' 112) της Ιατρικής Σχολής,
- επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους είτε κάτοχους διδακτορικού διπλώματος είτε υποψήφιους διδάκτορες είτε εξαιρετικής τεχνικής εμπειρίας, οι οποίοι μπορεί να απασχολούνται ως ακαδημαϊκοί υπότροφοι με απόφαση της Συνέλευσης και πράξη του Προέδρου του οικείου Τμήματος για τη διεξαγωγή διδακτικού, κλινικού και ερευνητικού έργου, καθοριζόμενου με τη σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ του ακαδημαϊκού υποτρόφου και του Πρύτανη του οικείου ΑΕΙ. [...] (παρ. 7 του άρθρου 29 του ν. 4009/2011).

Με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης της Ιατρικής Σχολής ανατίθεται διδασκαλία σε:

- μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ,
- ερευνητές από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014, της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών,
- επισκέπτες καταξιωμένους επιστήμονες από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, καλλιτέχνες

ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.,

Αναφορικά με τους διδάσκοντες που προέρχονται από ερευνητικά κέντρα της αλλοδαπής, αυτοί μπορούν να μεταβούν στην Ελλάδα για διδασκαλία διά ζώσης ή εξ αποστάσεως στη διάρκεια των θεωρητικών μαθημάτων των τριών πρώτων Εξαμήνων.

Η ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων, σεμιναρίων και ασκήσεων του Π.Μ.Σ. γίνεται ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε. και έγκριση της Συνέλευσης της Ιατρικής Σχολής.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την πρόσκληση ενός καταξιωμένου επιστήμονα από την αλλοδαπή αποτελεί να έχει ειδικό γνωστικό αντικείμενο σύμφωνο με το συγκεκριμένο γνωστικό πεδίο για το οποίο προσκαλείται.

Με τις ίδιες προϋποθέσεις μπορεί να ζητηθεί από έναν διδάσκοντα από ερευνητικό κέντρο της αλλοδαπής να συμμετέχει στην τριμελή εξεταστική επιτροπή διπλωματικής εργασίας.

Οι φοιτητές του Π.Μ.Σ. μπορούν να μεταβούν στα ερευνητικά κέντρα της αλλοδαπής, προκειμένου να διεξάγουν μέρος της έρευνάς τους για την εκπόνηση της διπλωματικής τους εργασίας, για διάστημα τριών (3) μηνών το ανώτερο.

Ομότιμοι Καθηγητές του Ε.Κ.Π.Α. μπορούν να διδάσκουν μόνο στα θεωρητικά μαθήματα των τριών πρώτων Εξαμήνων. Η συμμετοχή τους γίνεται με την προϋπόθεση ότι έχουν ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό των μαθημάτων.

Για όσα θέματα δεν ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία και στον παρόντα Κανονισμό, αρμόδια να αποφασίσει είναι η Συνέλευση της Ιατρικής Σχολής.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρύτανης

ΜΕΛΕΤΙΟΣ - ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

Αριθμ. 5608

(2)

Τροποποίηση των άρθρων 5, 13 και 19 της υπ' αρ. 82/2018 (Β' 4184) απόφασης της Συγκλήτου για την έγκριση Κανονισμού Λειτουργίας του Διδρυματικού Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) Τμήματος Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Οικονομικών και Περιφερειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) με τίτλο «Δίκαιο και Οικονομικά (MSc Law and Economics)».

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4485/2017 «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 114) και ιδίως τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ (Δεύτερος και Τρίτος κύκλος σπουδών)

των άρθρων 30 επ. που αφορούν στον Δεύτερο κύκλο σπουδών, και ιδίως της παρ. 1 του άρθρου 45, καθώς και τις τελικές και μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 85 και τις καταργούμενες διατάξεις του άρθρου 88 του ιδίου Νόμου.

2. Τις παρ. 6 και 8 του άρθρου 19 του ν. 4521/2018 «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις» (Α' 38).

3. Τον ν. 4009/2011 «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» (Α' 195).

4. Την παρ. 1 του άρθρου 455 του ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α' 141).

5. Τον ν. 3374/2005 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση, Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα Διπλώματος» (Α' 189).

6. Τον ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 83).

7. Την υπό στοιχεία 163204/Ζ1/29-9-2017 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

8. Το π.δ. 88/2013 «Μετονομασία του Πανεπιστημίου Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, συγχώνευση Τμημάτων και Ίδρυση -Συγκρότηση Σχολών» (Α' 129).

9. Το άρθρο 90 του Κώδικα της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ 63/2005, Α' 98), σε συνδυασμό με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

10. Την υπ' αρ. 81/2018 απόφαση της Συγκλήτου για την επανίδρυση και λειτουργία του Διδρυματικού Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) Τμήματος Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Οικονομικών και Περιφερειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) με τίτλο «Δίκαιο και Οικονομικά (MSc Law and Economics)» (Β' 4185).

11. Την υπ' αρ. 82/2018 απόφαση της Συγκλήτου για την έγκριση Κανονισμού Λειτουργίας του Διδρυματικού Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) Τμήματος Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Οικονομικών και Περιφερειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) με τίτλο «Δίκαιο και Οικονομικά (MSc Law and Economics)» (Β' 4184).

12. Την απόφαση της υπ' αρ. 13/1.3.2022 συνεδρίασης της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής του Διδρυματικού Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) Τμήματος Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Οικονομικών και Περιφερειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) με τίτλο «Δίκαιο και Οικονομικά (MSc Law and Economics)» για την τροποποίηση των άρθρων 5, 13 και 19 της υπ' αρ. 82/2018 (Β' 4184) απόφασης της Συγκλήτου.

13. Την απόφαση της υπ' αρ. 3/2.6.2022 συνεδρίασης της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

14. Την απόφαση της υπ' αρ. 15/17.6.2022 συνεδρίασης της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας περί της τροποποίησης των άρθρων 5, 13 και 19 της υπ' αρ. 82/2018 (Β' 4184) απόφασης της Συγκλήτου.

15. Το γεγονός ότι από την απόφαση αυτής δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Εγκρίνουμε την τροποποίηση των άρθρων 5, 13 και 19 της υπ' αρ. 82/2018 (Β' 4184) απόφασης της Συγκλήτου για την έγκριση Κανονισμού Λειτουργίας του Διδρυματικού Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) Τμήματος Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Οικονομικών και Περιφερειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) με τίτλο «Δίκαιο και Οικονομικά (MSc Law and Economics)», ως εξής:

Άρθρο 5

Προϋποθέσεις Εγγραφής

1. Ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών ανά διδάσκοντα στο πρόγραμμα είναι πέντε (5). Ο μέγιστος αριθμός φοιτητών ανά κύκλο προγράμματος είναι εκατό (100) Ο μέγιστος αριθμός φοιτητών σε κάθε τμήμα διδασκαλίας είναι σαράντα πέντε (45). Τα μαθήματα του προγράμματος είναι δώδεκα (12) ενώ διδάσκονται και δύο προπαρασκευαστικά μαθήματα και επομένως οι διδάσκοντες είναι είκοσι έξι (26). Οι διδάσκοντες προέρχονται κυρίως από τα δύο συνεργαζόμενα Τμήματα. Η Ε.Δ.Ε. του Δ.Π.Μ.Σ. αποφασίζει για τον αριθμό μεταπτυχιακών φοιτητών που θα γίνουν δεκτοί στο Δ.Π.Μ.Σ. για το εκάστοτε επόμενο ακαδημαϊκό έτος, καθώς και για το χρόνο δημοσίευσης σχετικής προκήρυξης των θέσεων αυτών για τους ενδιαφερόμενους υποψηφίους.

2. Η προκήρυξη προσδιορίζει:

α) Τα απαραίτητα προσόντα των υποψηφίων για εισαγωγή στο Δ.Π.Μ.Σ.

β) Την προθεσμία υποβολής δικαιολογητικών.

γ) Το γενικό τρόπο αξιολόγησης υποψηφίων. δ) Τη διεύθυνση υποβολής δικαιολογητικών.

3. Ο υποψήφιος υποβάλλει τα παρακάτω δικαιολογητικά:

α) Αίτηση συμμετοχής στο Δ.Π.Μ.Σ..

β) Αντίγραφο πτυχίου ή πτυχίων ελληνικού Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι., ή, σε περίπτωση πτυχιούχων πανεπιστημίων του εξωτερικού, πιστοποιητικό αντιστοιχίας και ισοτιμίας από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π..

γ) Πιστοποιητικό σπουδών με αναλυτική βαθμολογία όλων των προπτυχιακών μαθημάτων, στο οποίο αναγράφεται και βαθμός του πτυχίου. Εναλλακτικά μπορεί να κατατεθεί και το Παράρτημα Διπλώματος.

δ) Βιογραφικό σημείωμα στο οποίο αναφέρονται αναλυτικά οι σπουδές, η επαγγελματική εμπειρία, καθώς και η επιστημονική και κοινωνική δραστηριότητα του υποψηφίου.

ε) Υπόμνημα μέχρι χιλίων (1000) λέξεων, στο οποίο αναφέρονται τα επιστημονικά ενδιαφέροντα του υπο-

ψηφίου και οι λόγοι για τους οποίους ενδιαφέρεται να ακολουθήσει τις σπουδές του Δ.Π.Μ.Σ..

στ) Πιστοποιητικό γνώσης αγγλικής γλώσσας: Απαιτείται ή α) αποδεικτικό γνώσης της αγγλικής γλώσσας επιπέδου B2 (καλή γνώση) ή ανώτερο, σύμφωνα με το σύστημα του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο γίνεται αποδεκτό από τον Α.Σ.Ε.Π., ή β) TOEFL με τουλάχιστον 87 μονάδες στο Internet-based test, ή γ) Απολυτήριο δευτεροβάθμιας ή Πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από Αγγλόφωνο Πανεπιστήμιο (το οποίο έχει αναγνωρισθεί από το Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. ή Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), ή δ) Πτυχίο Αγγλικής Φιλολογίας.

Σε περίπτωση γνώσης και δεύτερης ξένης γλώσσας υποβάλλεται επίσης το αντίστοιχο πιστοποιητικό.

Οι αλλοδαποί καταθέτουν πιστοποιητικό επάρκειας της ελληνικής γλώσσας από Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας ενός Α.Ε.Ι. ή ελληνικό Απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή πτυχίο ελληνόγλωσσου Πανεπιστημιακού Τμήματος.

ζ) Αποδεικτικά για τυχόν ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα, για συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών, καθώς και για επαγγελματική εμπειρία συναφή προς το πεδίο ειδίκευσης.

η) Φωτοτυπία της αστυνομικής ταυτότητας.

θ) Δύο συστατικές επιστολές, κατά προτίμηση από μέλη Δ.Ε.Π.. Οι συστατικές επιστολές είναι εμπιστευτικές και δεν επιστρέφονται.

Άρθρο 13 Μαθήματα

1. Τα μαθήματα που πρέπει να παρακολουθήσει κατά εξάμηνο κάθε φοιτητής καθορίζονται από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 της ισχύουσας σχετικής πρυτανικής απόφασης, και παρουσιάζονται λεπτομερώς στο Μέρος Β του Κανονισμού που ακολουθεί. Τα τέσσερα (4) μαθήματα επιλογής που προσφέρονται κατ' έτος από το σύνολο των μαθημάτων επιλογής, αποφασίζονται κατ' έτος με απόφαση της Ε.Δ.Ε..

2. Σε εύλογο χρόνο πριν από την έναρξη των μαθημάτων κάθε εξαμήνου η Ε.Δ.Ε. με απόφασή της αναθέτει στους διδάσκοντες, που έχουν δηλώσει τη σχετική ετοιμότητά τους, τα μαθήματα που θα διδάξουν κατά το επόμενο ακαδημαϊκό εξάμηνο.

3. Το πρόγραμμα διδάσκεται δια ζώσης στην ελληνική ή/και στην αγγλική γλώσσα. Μετά από άδεια της Ειδικής Διδρυματικής Επιτροπής είναι δυνατή η πραγματοποίηση διαλέξεων εξ αποστάσεως. Το ποσοστό των εξ αποστάσεως διαλέξεων δεν μπορεί να ξεπερνά το 35% του συνόλου των διαλέξεων.

Άρθρο 19

Οικονομικά στοιχεία του προγράμματος

Α. Προϋπολογισμός προγράμματος

Οι κάτωθι υπολογισμοί βασίζονται στην εκτίμηση ότι: (1) για κάθε εισερχόμενη τάξη 100 ατόμων θα υπάρξουν υποτροφίες επί ποσοστού 30% των φοιτητών με εισοδηματικά κριτήρια και πέντε υποτροφίες με βάση τις επιδόσεις των φοιτητών, (2) θα απαιτηθεί η διδασκαλία 12

συνολικά μαθημάτων (8 κορμού και 4 επιλογής) και δύο προπαρασκευαστικά μαθήματα καθώς και η επίβλεψη και εξέταση 100 διπλωματικών εργασιών.

ANAMENOMENA ΕΣΟΔΑ 100 ΦΟΙΤΗΤΕΣ	
Η χρηματοδότηση προέρχεται από:	
Ιδιωτικούς φορείς (τέλη φοίτησης, κ.λπ.)	336.000,00 €
Πόροι από ερευνητικά προγράμματα	0,00 €
Δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα και κάθε είδους χορηγίες φορέων δημόσιου τομέα	0,00 €
Προϋπολογισμό του Α.Ε.Ι. και των συνεργαζόμενων φορέων	0,00 €
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	336.000,00 €

ANAMENOMENA ΕΞΟΔΑ 100 ΦΟΙΤΗΤΕΣ	
1. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	
1.1 Αμοιβές τακτικού και εκτάκτου Διδακτικού Προσωπικού που συμμετέχουν στην οργάνωση του Δ.Π.Μ.Σ.	100.000,00
1.2 Αμοιβές Διοικητικού και Τεχνικού Προσωπικού	40.000,00
2. ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ	
2.1 Δαπάνες Υποτροφιών (με ακαδημαϊκά κριτήρια 5%)	24.000,00
3. ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΩΝ	
3.1 Δαπάνες μετακινήσεων εξωτερικού	9.000,00
3.2 Δαπάνες μετακινήσεις εσωτερικού	9.000,00
4. ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΥΛΙΚΩΝ	
4.1 Δαπάνες εξοπλισμού και λογισμικού	16.200,00
5. ΛΟΙΠΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	
5.1 Δαπάνες αναλωσίμων	5.000,00
6. ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ - ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ	
6.1 Δαπάνες δημοσιότητας και προβολής	13.000,00
6.2 Δαπάνες οργάνωσης διαλέξεων/ ημερίδων/συνεδρίων	19.000,00
7. ΥΠΕΡ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	
7.1 30% υπέρ των Ιδρυμάτων	100.800,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	336.000,00

Σημειώνεται ότι συνολικά έσοδα του Πανεπιστημίου ανέρχονται σε 336.000,00€ καθώς βάση του άρθρου 35 του ν. 4485/2017 το 30% των φοιτητών απαλλάσσεται από τα τέλη φοίτησης, ύψους 144.000,00€. Μετά την αφαίρεση και την παρακράτηση υπέρ των πανεπιστημίων (30%) η οποία, όπως υπολογίζεται στον Πίνακα είναι 100.800€, η πραγματική εισροή προς το πρόγραμμα για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας του είναι 235.200€ ανά έτος. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο άθροισμα των

λειτουργικών εξόδων του προγράμματος, όπως εμφανίζονται στον πίνακα, συν το ποσό της δαπάνης για υποτροφίες με ακαδημαϊκά κριτήρια (5%).

Β. Οικονομικοί πόροι προγράμματος

1. Στους πόρους του προγράμματος περιλαμβάνονται:

i. Διδάκτρα που θα καταβάλλουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές.

ii. Διαφανείς χορηγίες επιχειρήσεων και οργανισμών.

iii. Αμοιβές από άλλες παράλληλες δραστηριότητες, μελέτες ή έρευνες που εκπονεί το προσωπικό στο πλαίσιο του Δ.Π.Μ.Σ..

iv. Δωρεές προσώπων.

v. Κονδύλια από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

vi. Άλλες διαφανείς χρηματικές εισροές.

2. Το συνολικό ποσό των διδάκτρων καθορίζεται στα 4.800€, τα οποία μπορούν να καταβληθούν σε έξι (6) συνολικά δόσεις, δύο (2) δόσεις των χιλίων ευρώ τα δύο πρώτα εξάμηνα και δύο (2) δόσεις των τετρακοσίων ευρώ το τρίτο εξάμηνο. Οι δόσεις των διδάκτρων του Δ.Π.Μ.Σ. καταβάλλονται την πρώτη και την όγδοη εβδομάδα κάθε εξαμήνου.

3. Τη λογιστική παρακολούθηση όλων των κονδυλίων και εξόδων του Δ.Π.Μ.Σ. αναλαμβάνει η Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

4. Τα κάθε είδους έσοδα του Δ.Π.Μ.Σ. δύνανται να κατατίθενται εντόκως σε τραπεζικούς λογαριασμούς, με απόφαση της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, λαμβανόμενη με βάση το ύψος του εκάστοτε προσφερόμενου επιτοκίου σε συνδυασμό με την παρεχόμενη ασφάλεια των καταθέσεων.

5. Αίτηση του φοιτητή για επιστροφή διδάκτρων ενός εξαμήνου επιτρέπεται μόνο εφόσον αυτός επικαλείται και αποδεικνύει επαρκώς τη συνδρομή εξαιρετικά σοβαρού λόγου για διακοπή της φοίτησης και η αίτησή του αυτή υποβληθεί στην Ε.Δ.Ε. του Δ.Π.Μ.Σ. το αργότερο εντός είκοσι (20) ημερών από την έναρξη των μαθημάτων του εξαμήνου.

Γ. Υποτροφίες

1. Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης φοιτητές του Δ.Π.Μ.Σ. σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 35 του ν. 4485/2017. Οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν αίτηση για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης στη Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ., μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών του Δ.Π.Μ.Σ. Οι απαλλασσόμενοι φοιτητές δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών που εισάγονται στο Δ.Π.Μ.Σ. Αν οι δικαιούχοι, μεταξύ αυτών που υπέβαλαν αίτηση, υπερβαίνουν το ποσοστό αυτό, επιλέγονται με σειρά κατάταξης ξεκινώντας από

αυτούς που έχουν το μικρότερο εισόδημα. Όσοι φοιτητές λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή, οφείλουν να το δηλώσουν υπεύθυνα στην Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. και δεν δικαιούνται απαλλαγής.

2. Εκτός των υποτροφιών με βάση τα οικονομικά κριτήρια που προβλέπει το άρθρο 35 του ν. 4485/2017, χορηγούνται υποτροφίες ανάλογα με τον αριθμό των φοιτητών με ακαδημαϊκά κριτήρια. Οι ακαδημαϊκές υποτροφίες που παρέχονται μπορεί να συνίστανται σε απαλλαγή από το σύνολο (100%) ή το ήμισυ (50%) του ποσού κάθε μίας από τις τέσσερις τελευταίες δόσεις των διδάκτρων. Οι υποτροφίες απαλλαγής από την καταβολή ποσού των τελευταίων δόσεων των διδάκτρων χορηγούνται βάσει της βαθμολογίας των μεταπτυχιακών φοιτητών στο πρόγραμμα (εφόσον αυτοί έχουν επιτύχει σε όλα τα μαθήματα με την πρώτη εξέταση) και της τήρησης των υποχρεώσεών τους που καθορίζονται στον παρόντα Κανονισμό. Ειδικότερα, δεν χορηγούνται υποτροφίες με ακαδημαϊκά κριτήρια κατά το πρώτο εξάμηνο, ενώ οι υποτροφίες για κάθε ένα από τα επόμενα δύο εξάμηνα χορηγούνται στους φοιτητές με τα μεγαλύτερο μέσο όρο της βαθμολογίας όλων των μαθημάτων του προηγούμενου εξαμήνου. Παράλληλα οι υπότροφοι πρέπει να είναι συνεπείς με τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει ύστερα από υπόδειξη της Ε.Δ.Ε. του Δ.Π.Μ.Σ.. Σε περίπτωση που υπότροφος μεταπτυχιακός φοιτητής δεν είναι συνεπής με τις υποχρεώσεις του, η Ε.Δ.Ε. προβαίνει σε ανάκληση και διακοπή της υποτροφίας του.

3. Στην περίπτωση που σε δικαιούχο ακαδημαϊκής υποτροφίας χορηγείται ήδη απαλλαγή διδάκτρων σύμφωνα με το εδάφιο 1, την ακαδημαϊκή υποτροφία λαμβάνει ο φοιτητής με τον αμέσως μικρότερο μέσο όρο βαθμολογίας. Σε κάθε περίπτωση ακαδημαϊκή υποτροφία μπορεί να λάβει φοιτητής που ο μέσος όρος βαθμολογίας του ανήκει στο υψηλότερο 15% των ενεργών φοιτητών του προγράμματος.

4. Υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές παρέχονται και από άλλους φορείς, όπως Ι.Κ.Υ., Υπουργείο Παιδείας, ΓΓΕΤ, Κοινοτικά Προγράμματα, άλλα Ιδρύματα και οργανισμούς δημόσιους ή ιδιωτικούς. Σε περίπτωση που μεταπτυχιακός φοιτητής έχει υποτροφία ή επιχορήγηση από άλλο φορέα δεν δικαιούται υποτροφία από το Δ.Π.Μ.Σ.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Θεσσαλονίκη, 31 Αυγούστου 2022

Ο Πρύτανης

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΚΑΤΡΑΝΙΔΗΣ